

Ս Յ Լ Ե Ն Ս Յ Լ Գ

1. Գրիգոր Մ. Ռոմիի վրայի նահապետութիւնն որոնք՝ 541/2. Գ. Տէր-Մկրտչեան 1901ին հրատարակեց Արարողի մէջ (էջ 468—74) Գրիգոր Ռոմիի վկայաբանութիւնն. որ եւ առանձին ալ լոյս տեսաւ (Գրիգոր Մանածիհր Ռոմիի, Միհրան տոհմից, Վաղարշապատ 1902): Չեռագիրն եւ հաստատութեան տարին կը նշանակէ «ի ժե ամի թագաւորութեան խորովայ, որդւոյ Որմզդի Պարսից արքայի ո (էջ 22)»: Որմզդի (Գ) որդին է խորով Բ (590—627), հետեւաբար նահատակուած կը լլայ Գրիգոր յամի 605: Բայց այս, ինչպէս նկատած է ուսեալ հրատարակիչն Ներածութեան մէջ, անհնարին եւ, քանի որ Գրիգոր յամի 554/5 արդէն նահատակուած ծանօթ է (Գրից Թղթոց, 72—3): խորովով հարկ է իմանալ հոս Վաստայ որդին, խորով Ս. Քնուշերման (531—578), որով կը ստացուի 545/6 փրկչական թուականն (Հմմտ. էջ 10): Այսպէս ըստ հայ բնագրին: Վկայաբանութեան տարիներն իմացագրութիւնն (տե՛ս G. Hoffmann, Auszüge aus syrischen Akten persischer Märttyrer, Leipzig 1880, p. 78 ff.) նահատակուած կը պատմէ խորովութեան տարին (Հմմտ. էջ 12—13), որով կը ստացուի 541/2 թուականն: Որն է ուղղագրիցը: Տէր-Մկրտչեան «մեզ թուում է, կը գրէ, որ հայ բնագրի տեղեկութիւնը պիտի լինի ուղիւր, (էջ 13). մեր կարծեաց ընդհակառակն է: Պատճառ չկայ անվրէպ ենթագործելու հոս հայ բնագրին, որ ունի ուրիշ յետամուտ յաւելուածներ ալ: Բաց աստի կը գրէ վկայագրին թէ «այս երանելիս Գրիգորիտս բազում տանջանս կրեաց ի Վրաց յարդուսնն, որչ ուննն էր երուանդ Վշտայ, (էջ 24): Արդ երուանդ Վշտայ (Գուշտայ), Վրաստանի մարդպանն, որ կը նստէր Տփլիսի, քաշուեցաւ պաշտօնն յամի 541/2 եւ իւր քրիստոնէից գէմ հայածանքն հանեց խորովութեան տարին, ինչպէս բացայայտ կը տեսնուի Ս. Եւստաթէոս Մծխեթացոյն վկայաբանութենէն (Թարգմ. Ջուսիսով, տես վերը էջ 299): Ս. Եւստաթէոս՝ ծննդեամբ պարսիկ, կը բնուի 541/2ին, եւ կը հանուի երուանդ Վշտայի առջեւ (p. 876): սակայն ձեռ ամիս յետոյ Վշտայի ի Գուշտ կանուելով առ ժամն ի կախ կը մնայ դատաստանն, մինչեւ Weschan Busmil մարդպանին (p. 881) երեք տարի վերը իբրեւ յարող Վրաստան հասնիլը (644/5):

Ըստ այսմ անհնար է ենթադրել 545/6 ի Վրաստան մարդպան՝ երուանդ Վշտայ անուն: Անտեղի է նաեւ շ. Գուշտէն ենթագրութիւնն թէ հոս խորով ոչ թէ տեսնին է — ինչպէս կ'իմանայ շտուար (p. 895—6), ալ երբեք (Հմմտ. իւր մատենախօսականն Ս. Եւստաթէոսի վկայաբանութեան վրայ ի Theologische Revue, 1906, Nr. 3, p. 85), առ այս իւր ի մէջ բերած ապացոյցք — հիմնուած Վրաց Տարեգրոց վրայ, շատ անբաւական են: Վկայաբանութեան մէջ յիշուած Վրաց Սամուէլ կաթողիկոսն բացարձակապէս չի կրնար նոյն ըլլալ Տարեգրոց յիշած Սամուէլի հետ. վասն զի — որչափ ալ «կ'որ, առնուել խորովութեան տարին (600), անկարելի է 598—610 ի վերս Սամուէլ անուն կաթողիկոս ենթադրել, երբ Նիւրիոն կը հոգուէր Վրաց եկեղեցին (Հմմտ. վերը էջ 295): Գուշտն իւր կարծեաց համար ապացոյց կրնար յառաջ բերել դեռ Գրիգոր Ռոմիի վկայաբանութիւնն, ուր խորով Որմզդի որդին կը կոչուի սակայն երուանդ Վշտայի անունն եւ Թղթոց գրոց վկայութիւնն բաւական են կանգ առնելու. 541/2ի քով: շ. Ս. Ե.

2. Հայտարարին Հայիւն ինտերպոլը: Կերլայ հայտարարքն կը գրեն մեզ.

«Հաղար ինը հարիւր եօթը՝ Վագոստո 9էն կրնայ հաշուուիլ Կերլայ-Հայաբողքի՝ Հայկական թանգարանին, ժամանակագրութիւնն ու իսկական հիմնարկութիւնը:

Եւրոպայի Սալաի՝ Պուտարեշի Վզգային թանգարանին վերատեսուչն ու հանգարական թանգարաններուն փոխանակի վերատեսուչն — եւ Գր. Ղաթիլը. Ֆէհէրբաղազի հունգ. ազգային — թանգարանին մատենագրաբանպետն՝ պարս հասան Կերլայ-Հայաբողք, որպէս զի կարելոր կարգաբերութիւններ ընեն, Հայկական-թանգարանին ինզոյն վրայոք:

Եւրոպայի Սալաի կայսրանի տունը՝ հիւրընկալեց զերեք Գր. Վաստաւոս Բոքեան, քաշաքային խորհրդականն ու Հայկական թանգարանին ընկերութեան քարտուղարը՝ թանգարանին պաշտօնատեսներով մէկտեղ: — Մեծապատիւ հիւրերն ամենէն յառաջ այցելութեան ելան Հայոց մայր եկեղեցոյն, եւ քանիչացան Ռուպէնի նկարին, եկեղեցոյ գանձերուն եւ հայկական հին ձեռագիրներուն վրայ. — զերեքը՝ Մարաինոս Գաբազանեան ցուցաչ իրենց: Ասոր վրայ այցելութիւն ըրին՝ վերահայտ մասնագործոյն նախագահին, Տէր Ղուկաս Պարանեան տողմորդպետին: — Ասիկց Հայկական

Թանգարանը գացին. ուր որ Գր. Անտոն Հէրման, Թանգարանին պատուոյ վերառեսուչը ցուցոց իրենց ու մեկնեց՝ ժողովուած առարկաներն. — որոնք բոլորովին կը լեցընեն չորս սրահ եւ ընդարձակ նախգաւիթ մը: Հիւրերը մեծապէս գոհ եղան տեսած բաներուն վրայ — որոնք՝ նոյն իսկ զօտարկանները զարմացուցին:

Սալաի վերառեսուչը՝ յայտնեց իր գոհունակութիւնն ու ճանաչումը՝ մինչեւ Տիմակ աշխատողներուն եւ մանաւանդ Ա. Հէրմանին. — ու ինչոքեց իրմէն, որ գրաւոր սեղեկութիւն մը մատակարարէ, մինչեւ Տիմակ պատահածներուն վրայոք:

Հէրման՝ մեկնեց, որ Հայկական Թանգարանն, ամէն բանէ յառաջ՝ մէկ բանէ հասկըցող, եռանդուն եւ հեղինակութիւն անցող վերաստեչի մը հարկեւորութիւն ունի, որն որ միշտ Հայաքաղաք բնակելու է: Վերահսկող մասնագործին, Տիմակին է, որ այս Ժանր եւ պատասխանատուութեամբ լի պաշտօնին վստաւելի գր. Յովհ. Թեմէշվարեան ուսուցիչը: — Միանգամայն աղաչեց Սալաի եւ Ֆէհերբողգիի, որ իրենց ազգեցիկ խօսքն ալ արժեցընելու բարեհաճին: Վասն զի ամէկ կախում ունի խընդրոյն յառաջացու ու յաջողութիւնը: — Ասոնց համարիչ խօսքերէն չկրցաւ խոյս առլ, Թեմէշվարի, եւ ի մեծ արբաւութիւն բոլոր ներկայ եղողներուն՝ ընդունեցաւ վերաստեչութեան պաշտօնը:

Սալաի՝ քաղաքապետին մասնաւոր մտադրութեանը յանձնեց Հայկական Թանգարանն. ու ինչոքեց իրմէն, որ ետեւէն իյնայ, որ ժամանակաւ ամբողջ շէնքը — որն որ գողափորակ պէս ալ կը համապատասխանէ Թանգարանին նպատակներուն — յանձնուի Հայկական Թանգարանին:

Հեռանալէն յառաջ՝ Սալաի, ստորերկրեայ գտնուածքն պատերուն մէկուն, դրան վրայի հաստ ծեփը ձեռքով վար առնելով՝ անոր տակէն գեղեցիկ քանդակագործութիւն մը երեւան ելաւ: — Աս սկզբնաւորութիւնը՝ նշանակիչ է. բան կրնայ ըլլալ, քաղքին անցած յիշատակարաններուն քողմկեցութեանը:

Ասոր վրայ Հէրման եւ Բորեան խմբագիրները՝ ներկայացուցին «Արմենիայի» հիմակ լոյս տեսած հաստ աետրն, որ գլխաւորաբար սեղեկութիւններ կը պարունակէ խել մ'արհեստական պատկերներով՝ Հայաքաղքի հռոմէական զոյգիւն մէջ՝ Հայկական Թանգարանին համար, Անգրէաս Որոնին ձեռք գործագրուած պեղում

ներուն արտագրութիւններուն վրայոք: — Տեսածներուն ազգեցութեանը տակ՝ Սալաի 300 Թագ յանձնեց ընկերութեան, որպէս զի պեղումները դեռ այս անուան միջոցին մէջ շարունակուին: Սակի զատ 200 Թագ ալ շնորհեց կասալարութիւն հայկական ազգագրական նիւթեր գնելու համար: — Յովսէփ Օրնշչալեան հասարակարանի եւ Յովհ. Սապո վալար եպիսկոպոսին իրենց այցեւորմանը թող տալէն ու Գարաշիններուն հին պալատն աչքէ անցընելէն ետեւ Մարդինուցիի զոյգիւն ալ տեսութիւն ըրին. — ու Գոլոժվարի վրայէն Պուտարէշդ գարձան: — Գիտնական հիւրերուն ընկերացած էին Յուլիոս Միրզայեան «Գլխաւորութեան» լրագրին խմբագրապետն ու Կէլոյ Գովաշ «Գլխաւորութեան» համակրութեան ընկերութեան, գլխաւոր քարտուղարը»:

Յ. Կոնստանտինով P[aulus] P[eters] համառոտ մասնակցութեան մը նուիրած է Թիւրքականի նորոս հրատարակած՝ Արտաշիր Բալական Կարնամակ գործոյն (Հմմտ. ԱՍ. 1907, 145—6) ի Թերթի Analecta Bollandiana (1907 fasc. II—III p. 339) որմէ կարեւոր տողերս հոս յառաջ բերել աւելորդ չենք համարի: «Ս. Գր. լուսաւորչայ յունարեն վարուց յառաջաբանին մէջ, որ խիստ լոյս մը կը սփռէ այս համառաւոր գրութեան յորինման մասին: Արդէն Ստիլգինի խորազնին քննութեամբ իմացաւ որ վարուցս մէջ պարսկական աւանդութեան հետքեր կան, բայց աւանց այս աղբիւրն որոշակի ցուցնել կարեւար (Act. SS. Sept. VII. 323—24): Բայց Նեօլոգիէն շնորհիւ իր մասնագիտական հմտութեանը կրցաւ ցուցնել որ վարուցս աղբիւր եղած է պահլաւերէն գրութիւն մը, զոր քննութեամբ եւ թարգմանութեամբ հրատարակեց՝ Յարաբիի վրայ իւր նշանաւոր գրութիւնն պատրաստած միջոցին (Geschichte des Artachširi Pápakan, aus dem Pelehwî überetzt, Göttingen, 1879): Իւր սրամիտ հայեցողութեամբ բազմաթիւն աւրեւելագէտս ապացուցուց որ Ագաթանգեղեայ յոյն թարգմանիչը, կամ մանաւանդ թէ յոյն խմբագրութեան հեղինակը հայերէն յիշատակարանի մը վրայէն խմբագրած է, որուն մէջ Արտաշիր Կարնամակն կը գործածուի (անդ p. 24. Հմմտ. A. von Gutschmid, Kleine Schriften, III, 132, եւ նոյն հեղինակին նախորդ գրութիւնն Ագաթանգեղեայ վրայ, անդ, 343 եւն):»:

Անցնելով Թ. Ի Թարգմանութեան կը գրէ «գործոյս գլխաւոր նպատակն լեզուական է, թէ եւ ներածութեան եւ մեկնութեան մէջ ըստ բաւականի տարբեր նիւթեր կը շոյափէ. ինչ ինչ ծանօթութիւններն փորձիկ ասուճասիրութիւններ են, բայց կարեւոր նպատակ մը կրնան մատուցանել Հայկական բառաքննութեան: Չննք կրնար, կը յաւելու շայտգէտս, դատաստան ընել թէ արդեօք եւ ինչ չափով՝ Թ. Ի Թարգմանութիւնը կը գերազանցէ իւր Հոյակապ նախորդին Թարգմանութիւնը, զոր երբեմն կը գատափետէ ծանօթութեանց մէջ: Նեօլեգէէ առաջին լեզուագէտն կը Համարուի, որ կրցաւ՝ անկախ որ եւ է օգնական միջոցներէ, Թարգմանել պահելու բաւական ընդարձակ քննարկ մը: Այս Հանգամանց մէջ, շատ բնական է որ իւր Թարգմանութիւնն ինչ ինչ կէտերու մէջ թեթեւ սրբագրութեան պէտք ունի: Կրնանք ըսել թէ Թ. մեծ խնամք տարած է ձեռնարկած գործին, թէեւ իւր բանասիրական յորինած անութիւնը լեզուաքննութեան պահանջքին լիովին չի Համապատասխաններ:»

4. Հայկական Բարեկարգութեան Ընդհանուր Միութիւնը՝ իւր առաջին տարին բոլորեց մեծ յաջողութեամբ. եւ տարեկան տեղեկագրով մը իւր հաջիւնները կը պարզէ Հասարակութեան եւ հրաւեր կը կարգայ Հայութեան որ անդամակցին եւ կամ նպատակն սոյն նոր՝ բայց Հասարակութեան հիման վրայ զրուած բարեգործական միութեան:

Մինչեւ 1906 թուականը Հայոց մէջ չէր եղած այսպիսի մեծ գաղափարով ու Հասարակութեան հիման վրայ կառուցուած բարեգործական միութիւնը մը, որ մեր ազգին թշուառութեան օգնութեան Հանձնէր մշտապէս — ինչը խառնակն: Ահա այս պահասը լրացնելու կոչուած է Հայկական Բարեկարգութեան Ընդհանուր Միութիւնը, որ թէպէտ գեւո նոր, սակայն եռանդուն գործունեութեամբն կրցած է արդէն բաւական գումար մը գրամագլուխ կազմել (551.751.20 եֆպսն. ղըշ.): 1906 Մայիս 1էն մինչեւ 1907 Մայիս 1. ելքն ու մուտքը եղած է 661.078.70 եֆպ ղըշ.: Այս գումարէն 59.000 ղըշ.ը կարուստներու խաւրով՝ իսկ 15.500 ղըշ.ն ընկերութեան ընթացիկ ծախսերն են. մնացածը կը կազմեն գրամագլուխ եւ սնուկի մէջ պատրաստ դրամ:

Բաղձալի է որ ամեն Հայ, սոյն բարեգործական միութեան մատուցանէ իւր օգնութիւնը,

որպէս զի միշտ անի գրամագլուխն, եւ ընկերութիւնը կարենայ առատ օգնութիւն մատուցանել ազգին թշուառ կարօտեաններուն՝ որոնց թիւն օրէ օր կը բազմապատկուի:

Հայկական բար. ընդհ. Միութեան Հիմնադիրք եւ ժողովոյ անդամներն են.

- Վսեմ. Պողոս Ժաշա Նուպար, ատենապետ
- » Եագուպ Արթին Ժաշա, փոխ-ատենապետ
- Ազն. Յեարք Երուանդ Աղաթոն Պէյ ատենապետ
- » Ե Առաքել Պէյ Նուպար, գանձապետ
- » Ե Տր. Ն. Տաղաւարեան, ատենագրիչ
- » Ե Մկրտիչ Անդրանիկեան
- » Ե Կարապետ Պէյ Շէրտաճեան
- » Ե Գրիգոր Եղիայեան
- » Ե Մ. Մարկոսով Պէյ

որոնք իրենց արժանապատւութեամբն ամենուն վստահութիւն կը ներշնչեն եւ կ'ապահովեն զՀայութիւնն որ այս նորահաստատ ընկերութիւնը քիչ ժամանակէն ծաղկելով՝ իւր նպատակին պիտի հասնի: Սրանց կը փափաղինք սոյն ընկերութեան յառաջգործումներն եւ կը ձայնակցինք ընկերութեանս Վսեմայ. եւ Ազն. Յեարք հրաւերին՝ զոր տարեկան տեղեկագրէն աննեղով կ'արտասկներ:

«Հրուեր տո Համօրէն Հայս.

Ըստ տարիներէ ի վեր զգալի եղած էր Հայկական Ընդհանուր Միութեան մը պետքը: Վերջիս մեր Թուստայ եղբարք եմքմարկուած գառն կացութիւնը միանգամ եւս Հասարակութեան ձայնը կը կարօտի մի այնպիսի կազմակերպութեան, որ կարենայ զօրազգ պատահարներու միջոցին նիւթական եւ բարոյական օգնութիւն Հասցնել մեր Հայրենակցաց, ինչպէս որ բըււ հրեական Ալիանս Իզըաէլիթ ընկերութիւնը, Թուսից չըէից կուսորաններուն անթիւ՝ գրամական մեծաքանակ նպատաներ զեղելով անոնց:

Որ եւ է աղէտէ արկանելոց ընծայուած օգնութիւնն այնչափ աւելի օգտակար կ'ըլլայ՝ որչափ աւելի փութով հասնի: Ամեն անգամ որ Հայաստանի մէջ ծագի նոր աղէտ մը, ինչպէս սով կամ երկրաշարժ, համաձայն կամ Տըրգեհ, հեռուօր երկիրներ գտնուող Հայեր կը յուզուին, կը միանան եւ հանգամանակութիւններ կատարելով քիչ կամ շատ դրամ կը զրկեն կարօտելոց, ասկայն մինչեւ որ այդ նպատաներն իրենց տեղը հասնին՝ հազարաւոր ընտանիքներ կը մեան անխնամ ու անպատասխար, եւ զո՛հ կ'երթան ցուրտի, անօգնութեան եւ հիւանդութեանց:

Տխուր շքմարտութիւն մ'է նաեւ որ Հայ-
րենիքի Հողին վրայ ապրող մեր Հայրենակից-
ները դարուոր դժբաղդութեանց հետեւանօր
հասած են նիւթական եւ բարոյական ջբաւորու-
թեան այնպիսի վիճակի մը՝ որչ հանդէպ կարելի
չէ անտարբեր մնալ իբր հայ եւ իբր մարդ:

Ուրեմն Հայ ազգը անհրաժեշտ պէտք ունի
կազմակերպեալ միայուն մարմնչ մը որ միշտ
պատրաստ գտնուի օգնելու Հայաստանի հայ
ժողովրդեան՝ առանց կրօնի խտրութեան. եւ
ուրախ մը ներկայ յայտարարութեամբ՝ ծանու-
ցանելու թէ՛ այս տեսակ մի մարմին հիմնուած
է ի Գահրէ, « ԸՆԾԿԱԿԱՆ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՄԻ ՄԻՈՒԹԻՒՆ. անուամբ, որու նպա-
տակն է ըստ արամագրութեան ներկայիս կցոր-
դեալ կանոնադրի՝ մեր Հայաստանի եղբարց ան-
միջական օգնութեան շատնիչ, ամեն անգամ որ
պէտք մը գոյանայ, եւ միանգամայն նպաստել
անոնց անտեսական եւ կրթական ընդհանուր
վիճակի բարելաւման:

Ուրեմն Հայկական Բարեգործական Ընդ-
հանուր Միութիւնն զուտ բարեգործական եւ
մարդասիրական մի հաստատութիւն է, առանց
քաղաքական հանգամանաց, որ ըստ կարելւոյն
պիտի հետեւի Ալիանս-Իզրաէլիթի գործունէու-
թեան եղանակին:

Այսպիսի անիւ ու մեծ նպասակի գործա-
դրութիւնը կը պահանջէ դրամական առատ ազ-
բիւրներ: Ուստի հրաւեր կը կարդամք ամեն
երկրի հայերուն որ փութով անդամակցին Միու-
թեան, եւ իրենց նօւրներով եւ ամսաբաժին-
ներով նպաստեն կարեւոր գրամագլխոյ մը կազ-
մութեան:

Յուսամք թէ ամեն շքմարտ եւ զգայուն
հայ, առանց խտրութեան կրօնի եւ սեռի, խան-
գալառութեամբ պիտի ողջունէ Միութեանս
ծնունդը, պիտի ըմբռնէ անոր նշանակութիւնը,
եւ արագան պարտականութիւն պիտի համարի
անդամակցել անոր եւ օժանդակել անոր զար-
գացմանն ու ծաւալման:

Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր
Միութիւնն մի գործնական ապացոյց թող լինի
որ աշխարհիս մէջ բոլորեալ Հայերն կարող են
միաբանիլ ազգային ցարթութեան առաջնորդող
մի նպատակի համար:»

Փա՛ռք եւ պարծանք գլմառաս Հիմնադիր-
ներուն, պատիւ բարեգործ Անդամակիցներուն:

Ծ. Կոս Apponyi եւ հայերէն լեզու:
Լեզուարան Ղուկաս Բաղդուպանեան Բուգա-
պիշտի համալսարանին մէջ հայերէն լեզուի եւ

մատենագրութեան ուսուցչապետը իւր անխնջ
եւ պտղաւէտ գործունէութեամբը կուն Ազգու-
նեկի՝ Ընկնագրայի հասարակաց կրթութեան
եւ կրօնի պաշտօնէին (ministre des Cultes
et de l'Instruction publique) մտադրու-
թիւնը յինքն գրաւած ըլլալով՝ ստացաւ նոյ-
նէն իբր պատուոյ վարձատրութիւն նշանակուր
գումար մ'անցեալ 1906 — 7 զարդական տար-
ւոյն համար: Մտադիր կ'ընենք, որ հայազգի
ուսուցչապետը արդէն եօթը տարիէ ի վեր
համալսարանին մէջ կը գործէ, առանց որեւէ
վարձատրութիւն մ'ընդունած ըլլալու: Ապագոնեի
կամը, որ կաթողիկէ կրօնը կը դաւանի եւ
որուն համար կ'ըսուի թէ հայասէր է, ցոյց
տուաւ թէ շատ մը ազատամիտ պաշտօնեաներէ
աւելի գիտէ գնահատել արժանիքը:

ԲՈՎԱՆԳՆԿՈՒԹԻՒՆ

ՈՒՍՈՒՄՆԵԿԱՆ

Ս Ե Պ Տ Ե Մ Բ Ի Ր

- ԿԾՆՍԱԳՐԱԿԱՆ — Սարգիս Արքեպ. Սարաֆեան
եւ իւր ժամանակը 1720-1776. 267:
- ՄԱՏԵՆԱԳՐԱԿԱՆ — Եղիշէ քննական ուսումնա-
սիրութիւն. 266: — Պատմաոսոց գիրքը. 271: —
Յուցիակ ծնագրաց Թարիզի. 274:
- ԱՇԵՆԱԳՐԱԿԱՆ — Արարացի մատենագիր
Հայաստանի մասին. 276:
- ԼԵՂՈՒԲԱՐԱԿԱՆ — Հայերէն Ատուած բարը. 277:
- ՄԱՏԵՆԱՊՍՍԿԱՆ — Ժիւսան (քերթուածներ).
285: + Ռուս Բանաստեղծներ. 286: — Բարի
չպր. 287:

Հ Ո Վ Տ Ե Մ Բ Ի Ր

- ՊԱՏՄԱԿԱՆ — Հայ-Վրական յարաբերութիւնը
Դ-ը դարուց մէջ. 289.
- ՀՆԱՍՈՍԱԿԱՆ — Դարձեալ Աշուշայի կնիքը. 296:
- Հայկական արձանագրութիւն մը Ուկրա Յիւլէ
գիրում (Վրաստան). 300:
- ԱՇԵՆԱԳՐԱԿԱՆ — Մեծ Հայոց ոչ երկիրները
ծանօթ էին յոյս եւ հոգմայեցի պատմագիր-
ներու. 301:
- ԼԵՂՈՒԲԱՐԱԿԱՆ — Ստուգաբանական հետազո-
տութիւնք. 303:
- ԿԾՆՍԱԳՐԱԿԱՆ — Սոֆուս Բուզգէ (պատկերագրող).
306: — Յովակիմ բժիշ Օղուլուխեանի մասին
(պատկերագրող). 309:
- ՄԱՏԵՆԱԳՐԱԿԱՆ — Եղիշէ (Մարտ դիտողութեւ-
նիք). 310:
- ՄԱՏԵՆԱՊՍՍԿԱՆ — Եւրոքով մարդիկ. 316:
- ԱՅԼԻՆԱՅԼԵՂ 317:

ՀՐԱՏԱՐԱՅԻՉ ԵՒ ՊԱՏՄՈՒՆԱՏՈՒ ԽՄԱՎԿԻՐ

Կ. ԲԱՓԱՅԷԼ Կ. ՊԱՐՈՆՅ

Ջ Ե Ի Կ Ե Ն, Բ Ի Ի Բ Բ Ի Բ Ե Բ Գ Ո Ր Բ Ե Ն